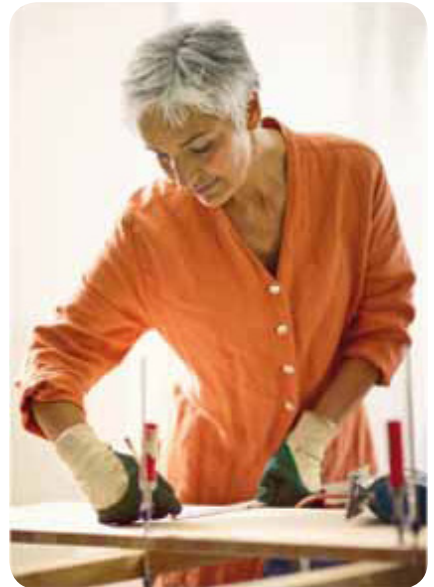

Småföretagsbarometern

Sveriges äldsta och största undersökning
av småföretagarnas uppfattningar och
förväntningar om konjunkturen

Våren 2011

STOCKHOLMS LÄN

Swedbank och sparbankerna i samarbete med Företagarna

företagarna

Swedbank
och Sparbankerna

Innehåll

Småföretagsbarometern.....	2
Stockholms näringslivsstruktur	3
Sammanfattning av konjunkturläget i Stockholms län	3
Småföretagsbarometern – Stockholms län.....	5
1. Sysselsättning.....	5
2. Orderingång	6
3. Omsättning.....	7
Konjunkturindikatorn	8
4. Lönsamhet.....	9
5. Kapacitetsutnyttjande	10
Konkurrenstryck.....	10
74 procent av företagen ser goda expansionsutsikter	11
Hinder för expansion	12
Småföretagskonjunkturen – län för län.....	13
Prognos och utfall genom åren	15

Småföretagsbarometern

Småföretagsbarometern är i första hand en konjunkturenkät som redovisar hur Sveriges småföretag uppfattar det ekonomiska läget och deras förväntningar om den närmaste framtiden. Underlaget för småföretagsbarometern utgörs av intervjuer med småföretag med minst en anställd och högst 49 anställda. Det är alltså företagarnas egen uppfattning om konjunkturläget som kommer till uttryck i redovisade index för konjunkturen.

Småföretagsbarometern är Sveriges största konjunkturindikator inriktad speciellt på småföretagskonjunkturen och har genomförts sedan 1985. Denna gång omfattar undersökningen 4186 företagare inom det privata näringslivet med 1-49 anställda. Storleken på urvalet och antalet respondenter gör att svaren med fördel kan delas upp på länsnivå. Vi kan således mäta skillnader i konjunkturuppfattning hos rikets småföretag i samtliga län. De läsare som är intresserade av undersökningsmetodik och powerpoint-bilder kan hämta hem materialet från Swedbanks eller Företagarnas hemsida.

Småföretagsbarometern produceras i samverkan mellan Swedbank och Företagarna. Jörgen Kennemar (Swedbank), Lars Jagrén, John Eriksson och Lotta Norberg (Företagarna) är författare till denna publicering. Vid genomförandet av intervjuerna har SIFO Research International medverkat.

Det är vår förhoppning att Småföretagsbarometern på ett positivt sätt ska bidra till att öka kunskapen om och förståelsen för de små företagens stora betydelse för den svenska ekonomin.

Swedbank och Sparbankerna

Företagarna

Så beräknas konjunkturindikatorn

För att underlätta snabba svar ställs frågorna så att de kan besvaras utan hjälp av bokföring och statistik.

- a) Ja/nej
- b) Större, oförändrad eller mindre

Småföretagsbarometerens konjunkturindikator består av **netttotal** där svaren räknas om till procentandelar. Skillnaden mellan procentandelen positiva svar minus procentandelen negativa svar benämns netttotal. Ett värde över 0 innebär att det finns fler företag som har expanderat de senaste tolv månaderna än som har dragit ner. Ett värde under 0 innebär att det finns fler företag som dragit ner än som expanderat. **Nettotalet visar alltså på hur snabbt tillväxten förändras, snarare än på en absolut nivå.**

Sedan adderas nettotalen för *sysselsättning, orderingång och omsättning*.
Summan av dessa nettotal bildar småföretagens **konjunkturindikator**.

Stockholms näringslivsstruktur

99,1 procent av länets företag är små och de sysselsätter tillsammans 56 procent av länets totala antal privata sysselsatta.

Stockholms län	Företag	Arbetsställen	Sysselsatta
Privata företag	221 809	221 851	832 695
<i>varav småföretag (0-49 anst)</i>	<i>219 714</i>	<i>219 777</i>	<i>469 453</i>
Jordbruk	10 410	10 306	12 100
Offentlig verksamhet	741	1218	273 354
Total	232 960	233 375	1 118 149

Källa: SCB, Centrala företags- och arbetsställeregistret 2009.

Sammanfattning av konjunkturläget i Stockholms län

- **Småföretagskonjunkturen** i Stockholm har förbättrats rejält sedan höstens mätning. Uppgången är starkare än i landet som helhet, framför allt inom tjänstesektorn, men även tillverkningsindustrin i länet står starkare än i riket. Konjunkturen väntas ligga kvar denna höga nivå under det kommande året.
- **Sysselsättningstillväxten** har ökat kraftigt sedan i höstas. Närmare vart tredje stockholmsföretag redovisar en högre sysselsättning. Uppgången är i stort sett lika snabb i industrin som i tjänstesektorn. Sysselsättningstillväxten väntas bli fortsatt god i båda sektorerna under det kommande året.
- **Orderingången** har också förbättrats kraftigt och 56 procent av småföretagen rapporterar en ökad tillväxt av orderstocken. Orderingången väntas fortsätta öka i samma goda takt under kommande år, framför allt för industrin.
- **Omsättningstillväxten** har även den förstärkts sedan våren. Närmare 60 procent av företagen uppger nu att omsättningen ökar. En fortsatt förbättring väntas under det kommande året, jämnt fördelad mellan industrin och tjänsteföretagen.
- **Lönsamheten** har sammantaget förbättrats kraftigt. Ökningen kommer främst i industriföretagen, medan förhållandevis fler tjänsteföretag redovisar lägre lönsamhet. En ytterligare kraftig lönsamhetsökning väntas det kommande året, tack vare den bättre konjunkturen.
- **Kapacitetsutnyttjandet** är i stort sett oförändrat sedan höstens mätning. Sammantaget är det 51 procent av företagen som anger fullt kapacitetsutnyttjande. Det är dock fortfarande relativt många som inte jobbar för fullt, vilket kan resultera i en

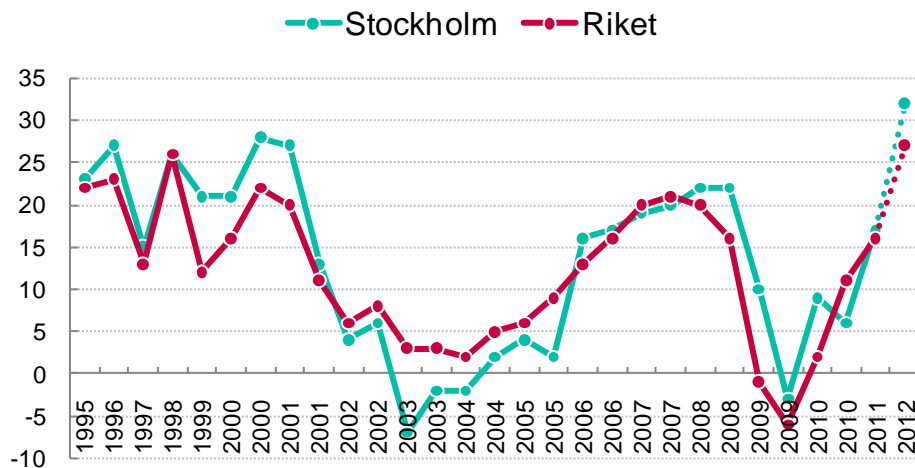
förhållandevis långsammare investeringsökning och därmed verka återhållande på hela återhämtningen.

- 74 procent av Stockholms småföretag uppger att det finns goda **expansionsutsikter** på sikt, vilket är något högre än riket som helhet.
- Det främsta **tillväxthindret** för småföretagen är brist på lämplig arbetskraft följt av arbetskostnaderna.

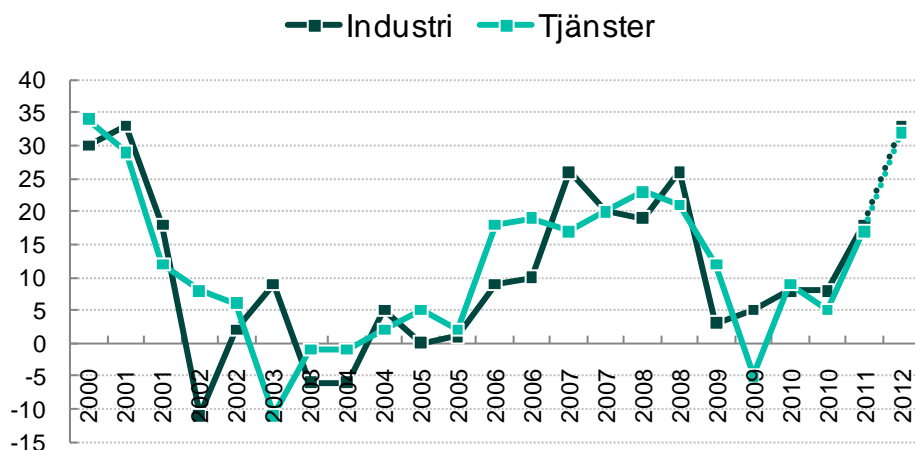
Småföretagsbarometern – Stockholms län

1. Sysselsättning

Sysselsättningsstillväxten har tagit ytterligare fart i Stockholms län under det senaste halvåret. 30 procent av småföretagen uppger att de ökat sysselsättningen under det senaste året, medan 13 procent har dragit ned på arbetsstyrkan. Ökningstakten är i linje med den för landet som helhet. Båda industri- och tjänsteföretagen i länet redovisar en snabbare ökningstakt jämfört med höstens mätning. Nettotalet för tjänsteföretagen har ökat från 5 till 17, medan industrin gått från 8 till 18.

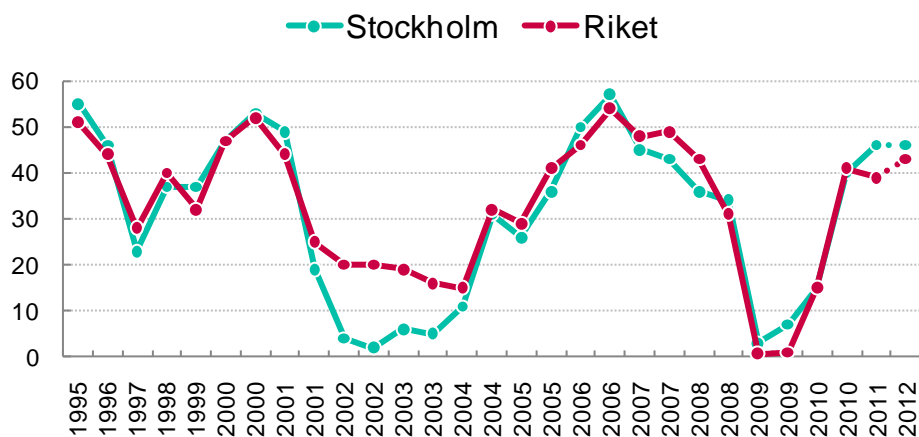

Den snabba sysselsättningsökningen väntas fortsätta under 2011. Stockholmsföretagarna är därvidlag än mer positiva än landet i genomsnitt. Mer än vart tredje företag planerar att öka sysselsättningen ytterligare. Nettotalet för sysselsättningen väntas stiga till ännu högre nivåer än under högkonjunkturen 2006-2007. Optimismen är lika stor inom tjänstesektorn som än i industrin.

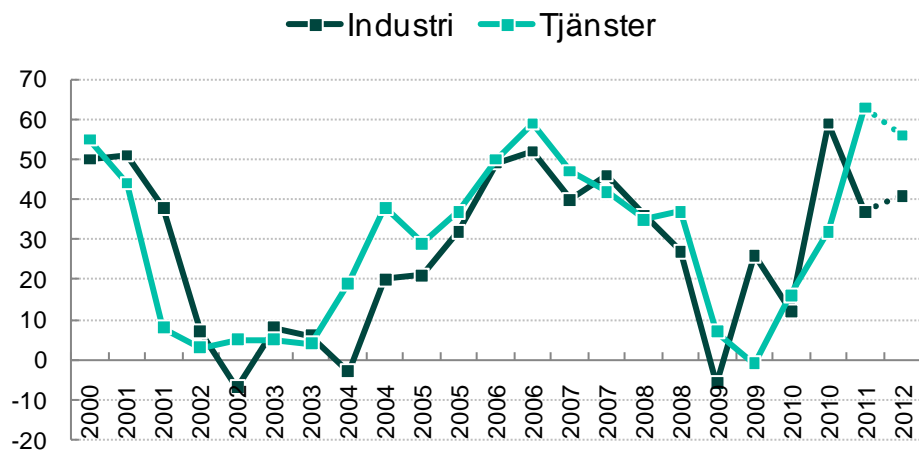

2. Ordergång

Efter två mätningar med stark ökning av ordergången fortsätter den växa. 56 procent uppger en ökande ordergång, medan 10 procent uppger en vikande. Utvecklingen är i starkare än i riket som helhet. Tjänsteföretagen redovisar en klart starkare ordergång än industrisektorn. Nästan 80 procent av företagen i tjänstesektorn uppger att ordergången ökat. Detta är den högsta andelen av samtliga län.

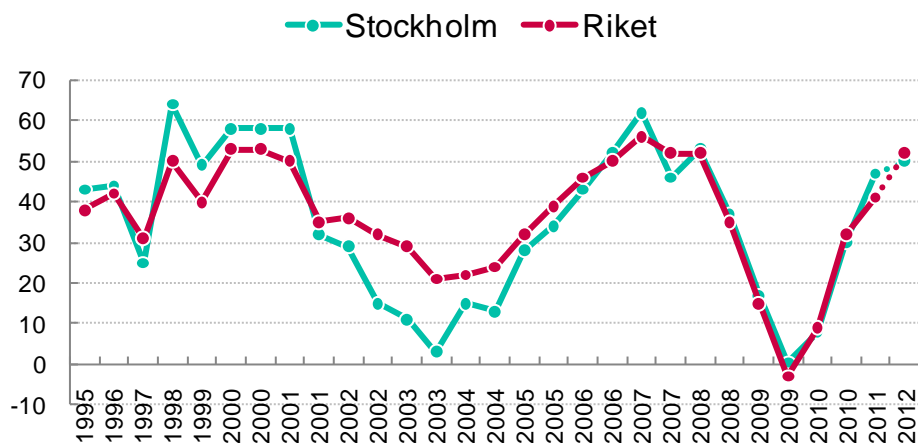

Uppgången väntas fortsätta i samma goda takt under den kommande tolv månadersperioden. Nettotalet för tjänstesektorn mattas dock av något, från 63 till 56, medan den för industrin väntas stiga från 37 till 41.

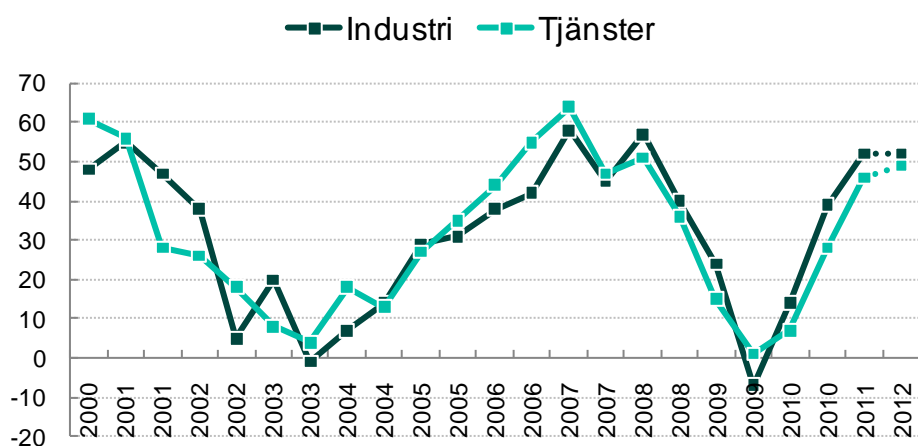
3. Omsättning

Den snabba och tydliga återhämtningen efter krisen fortsätter. Den ökande orderingen slår nu tydligt igenom i snabbt växande omsättning. För en stor majoritet av företagen, 59 procent, har omsättningen ökat medan 12 procent uppger minskad omsättning. Utvecklingen i länet är marginellt starkare än genomsnittet i landet.

Omsättningstillväxten har också i vårens mätning varit starkare i industrin. Nettotalet för industrisektorn har i vårens mätning stigit till 52 jämfört med 46 i tjänstesektorn.

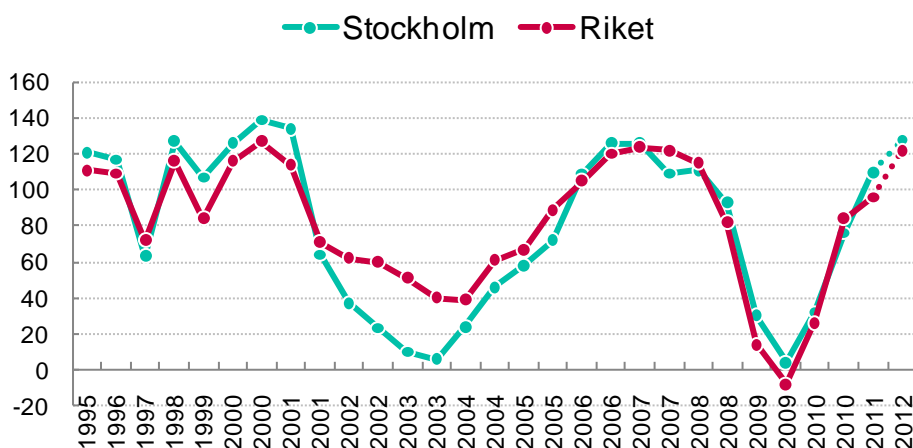
Inför det kommande året ser båda sektorerna en ytterligare något förbättrad omsättningstillväxt framför sig. Sammantaget väntas nettotalet för omsättningen stiga från 47 till 50. Även denna gång är industriföretagen något mer optimistiska, men i båda sektorerna är det 56 procent av företagen som räknar med stigande omsättning.

Konjunkturindikatorn

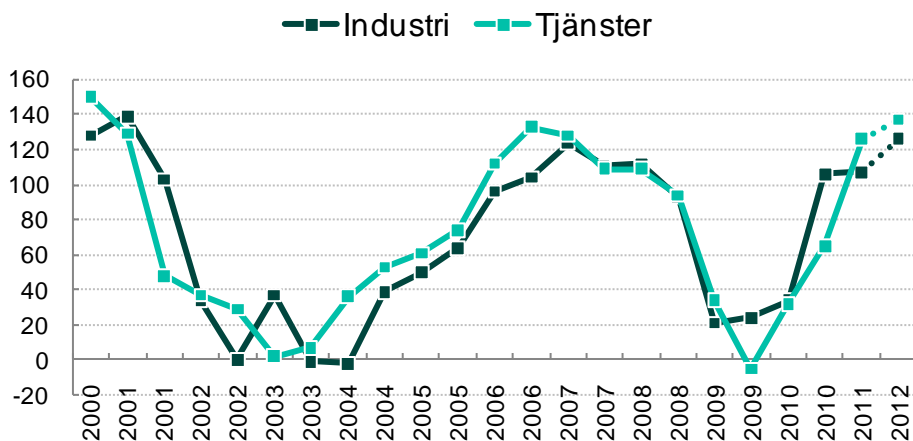
Sammantaget kan konstateras att uppgången fortsatt och att konjunkturen för småföretagen i Stockholms län förbättrats rejält sedan i höstas. Detta var också företagens förväntningar. Från ett index på 32 våren 2010 har det nu stigit till 110. Under det senaste halvåret har tjänstesektorn tagit över industrins tidigare roll som draglok, med en ökning från 65 i höstens mätning till dagens 126. Industriindikatorn ligger kvar på i princip samma höga tillväxttakt som i höstas, då 106 och nu 107.

Uppgången väntas fortsätta under det kommande året. Index vänta stiga till 128, vilket är i linje med de mycket goda åren kring 2006-2007. Stockholmsföretagen har något högre förväntningar än riket i stort, där index väntas landa på 122 nästa år.

Optimismen är allra störst inom tjänstesektorn där index väntas stiga till 137, jämfört med 126 inom industrisektorn.

Den konjunkturoptimism som företagen gav uttryck för i höstens barometer har alltså förverkligats hittills. Det finns dock flera faktorer, främst relativt lågt kapacitetsutnyttjande och en redan existerande brist på arbetskraft i flera branscher, som kan göra den fortsatta tillväxten mer dämpad än vad som förväntas.

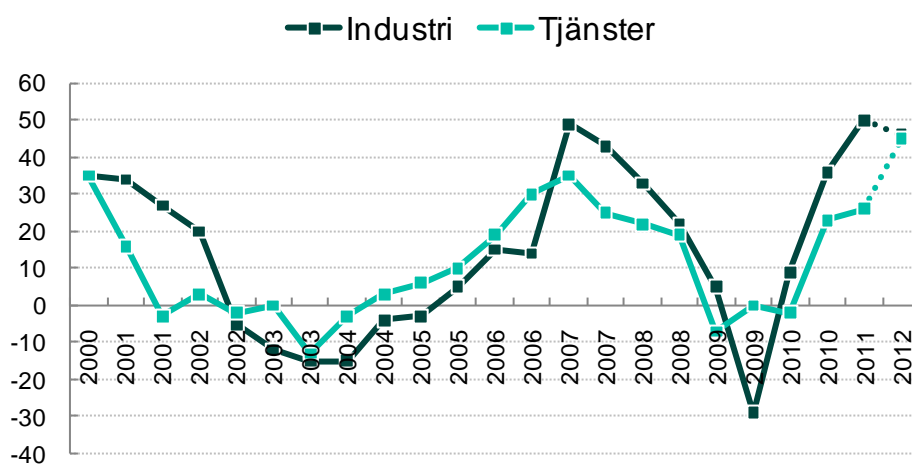

4. Lönsamhet

Lönsamheten i företagen dikterar till stor del möjligheten till expansion via investeringar och/eller nyanställningar. Lönsamheten försämrades dramatiskt under krisen, framför allt inom industrin. Det senaste året har dock lönsamheten förbättrats markant, en uppgång som fortsätter i vårens mätning.

Vad gäller nivån på lönsamheten uppger 45 procent att den har ökat, medan 14 procent uppger att den har minskat. Detta är väl i linje med övriga landets nivåer.

Lönsamheten förväntas öka ytterligare under den kommande tolv månadersperioden. Sammantaget spås nettotalet öka från 30 till 45. Optimismen är därvidlag högre i tjänstesektorn, medan industriföretagen räknar med en viss dämpning.

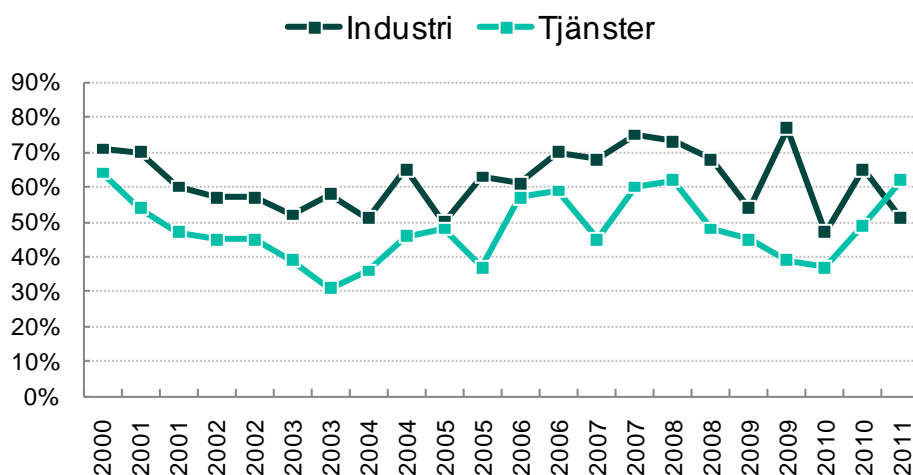

Företagens prisförväntningar

Den bättre konjunkturen medför att något fler företag kan höja sina priser. 42 procent av länets småföretag uppger att de kommer höja sina försäljningspriser under det kommande året jämfört med 38 procent i höstas. Prisökningar väntas dock bli blygsamma med tanke på den allmänt låga inflationen men också till följd av ett allt tuffare konkurrenstryck.

5. Kapacitetsutnyttjande

Kapacitetsutnyttjandet ökar nu åter i tjänstesektorn, medan det fortsätter att variera kraftigt i industrisektorn vilket sannolikt är en effekt av nyanställningar, investeringar samt de effektiviseringar som genomfördes under och efter krisen. I industrisektorn är det 51 procent av företagen som anger att de arbetar för fullt, jämfört med 55 procent i Sverige totalt. I tjänstesektorn är bilden den motsatta. Där uppger 62 procent av företagen i Stockholm att de arbetar för fullt, jämfört med 49 procent i landet i genomsnitt. Det fortsatt låga resursutnyttjandet i industrin är en indikation på att sysselsättningstillväxten kan komma bli svag under den närmaste tiden.

Konkurrenstryck

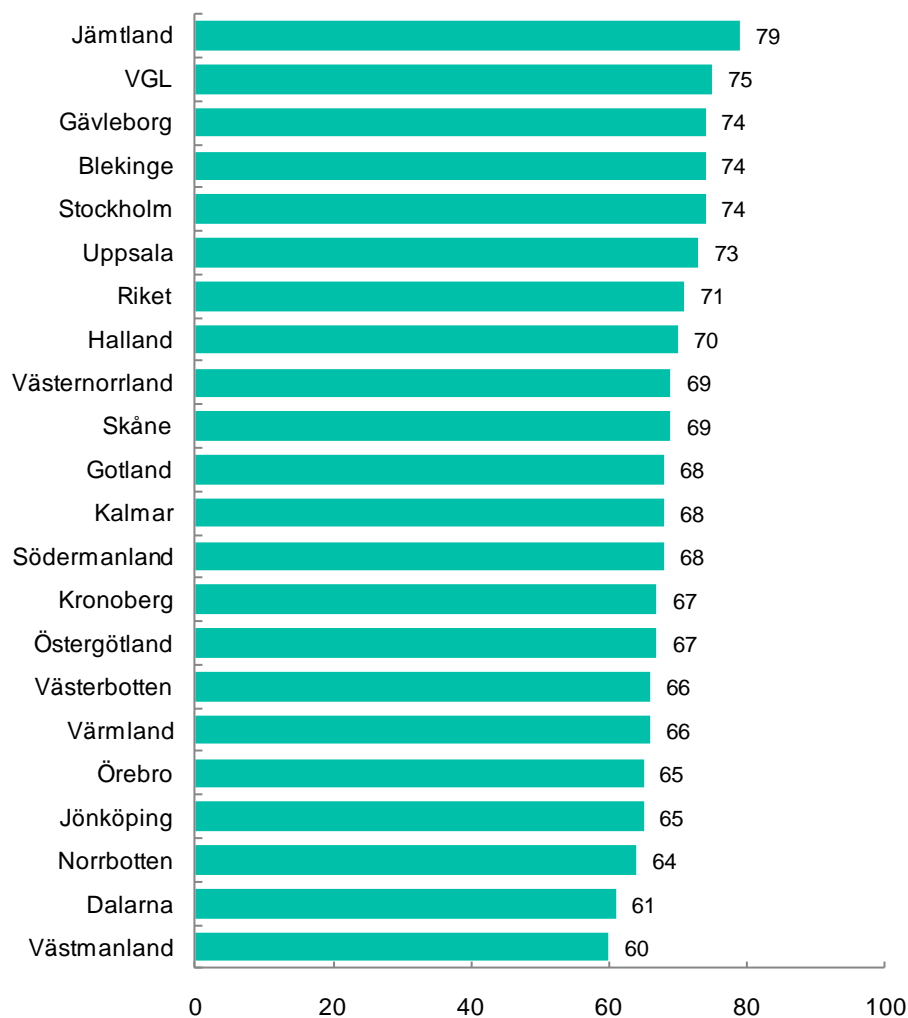
Den allt tuffare konkurrensen märks också i Stockholm. Mer än hälften, 53 procent, av företagen uppger att konkurrensen hårdnat de senaste tre åren, medan 8 procent uppfattar att den minskat. Genomsnittet för riket är att 52 procent av företagen uppger tuffare tuffarenstryck. I Stockholm är det framför allt inom tjänstesektorn som konkurrenstrycket hårdnat. Här uppger 55 procent av företagen att konkurrensen ökat.

53 procent av företagen i Stockholms län upplever att konkurrenstrycket hårdnat under de senaste tre åren.

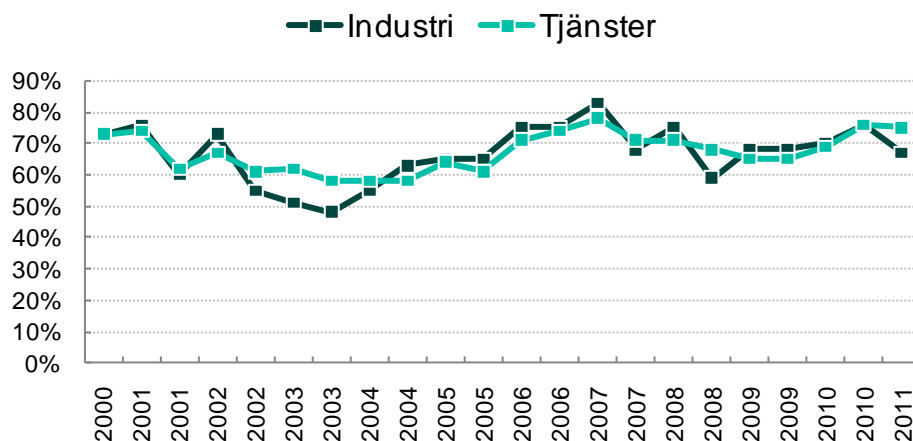
Den tuffare konkurrensen märks främst genom fler aktörer på marknaden och pressade prisnivåer, även om Stockholmsföretagarna har mindre problem med pressade priser än landet i genomsnitt.

74 procent av företagen ser goda expansionsutsikter

I takt med att konjunkturutsikterna ljusnat har andelen företag som uppger att det finns goda expansionsmöjligheter ökat. 74 procent av länets företag anser att det finns goda utsikter att expandera på sikt, vilket är något högre än resten av landet.

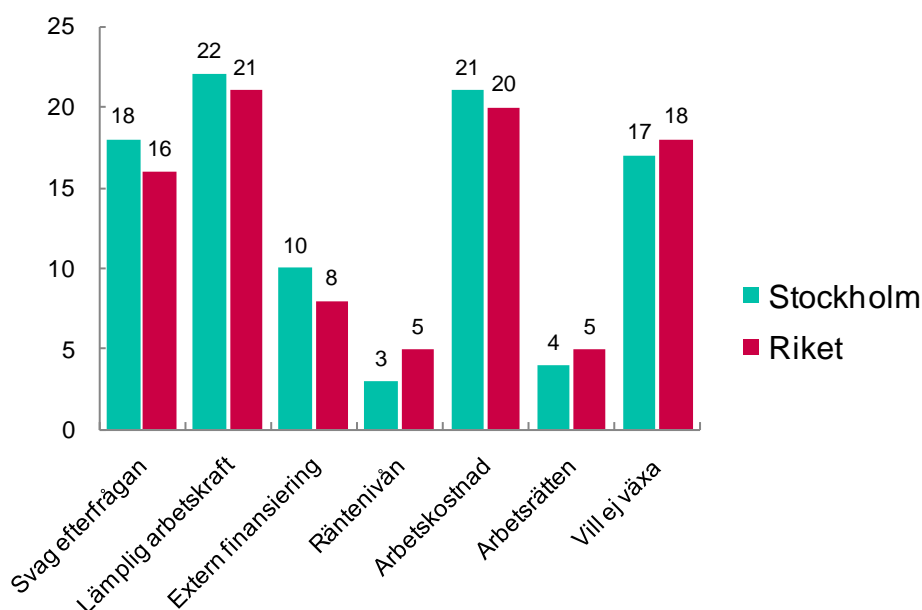

Expansionsutsikterna har dämpats marginellt under det senaste halvåret, främst på grund av en liten försvagning inom industrin. I höstas var andelen företag som såg expansionsutsikter 76 procent i båda delsektorerna. Nu har andelen i sjunkit till 67 procent i industrin medan den är i stort sett oförändrad i tjänstesektorn.

Hinder för expansion

De största tillväxthindren som småföretagen i Stockholms län upplever är bristen på lämplig arbetskraft (22 procent) följt av arbetskraftskostnader (21 procent). Den svaga efterfrågan ligger kvar som tredje största tillväxthinder (18 procent). Ett ytterligare orosmoln avseende bristen på arbetskraft, och därmed för den framtida tillväxten, är att 30 procent av företagen under det senaste året har tvingats tacka nej till order på grund av brist på lämplig arbetskraft. Den viktigaste anledningen till problemen är att företagen inte hittar arbetskraft med rätt yrkeserfarenhet (38 procent), men en betydande andel uppger även att de som de inte hittar personer med rätt utbildning (27 procent) – en större andel än i landet i stort.

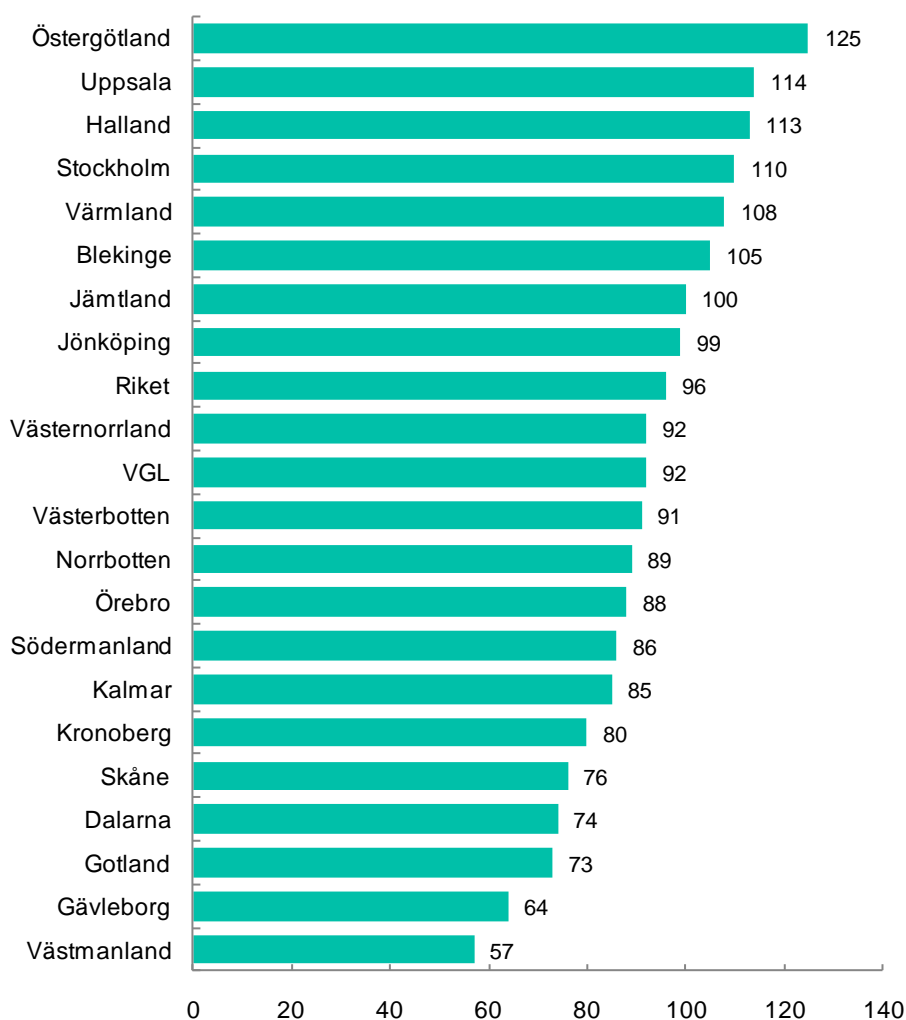

Småföretagskonjunkturen – län för län

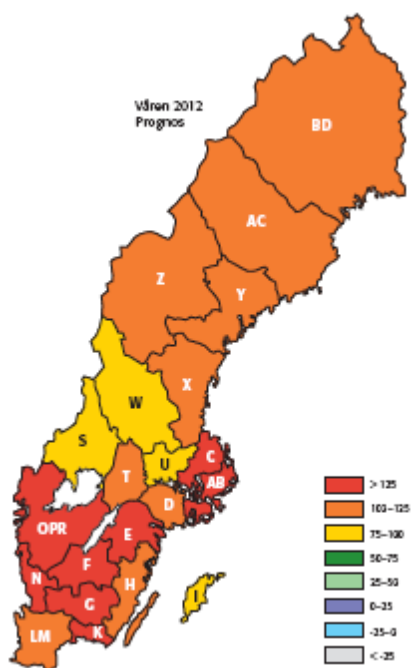
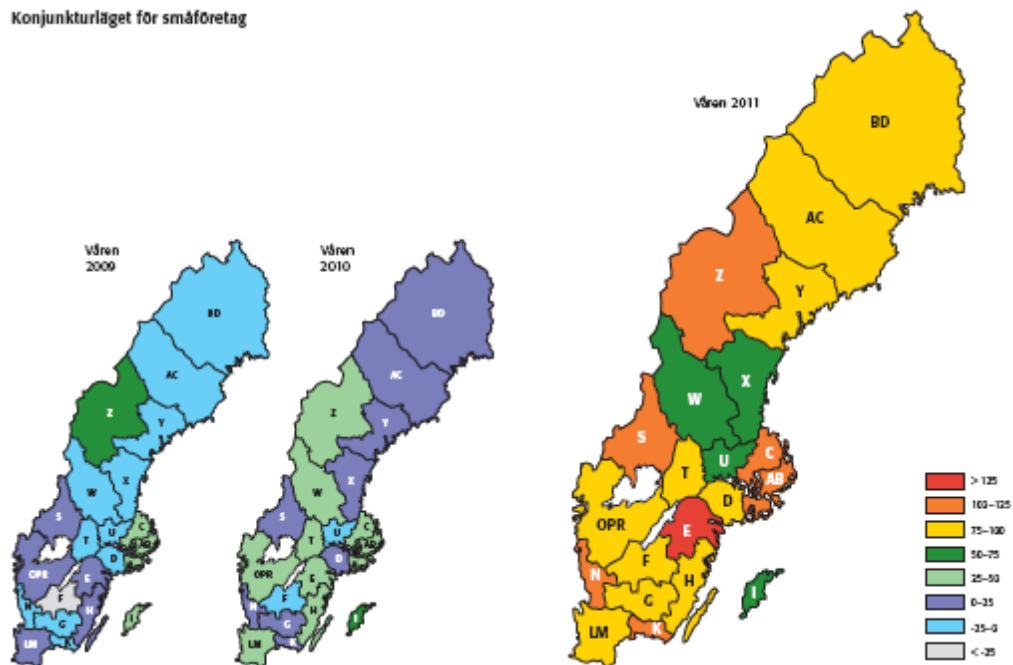
Östergötland upplever den starkaste småföretagskonjunkturen i landet i höstens mätning. Östergötland går därmed om det tidigare dragloket Kronoberg, som hamnar under rikssnittet i vårens mätning. Västmanland har liksom i höstas den svagaste konjunkturen.

Konjunkturen har förbättrats betydligt i de flesta län jämfört med vårens mätning. I några län bromsar konjunkturen in, främst i Kronoberg där konjunkturindikatorn går från 130 till 80. Utvecklingen är dock fortfarande positiv – fler företag växer än drar ner. Totalt för riket har konjunkturindikatorn stigit från 84 till 96. Uppdelat på sektorer ökar industriindex något från 95 till 97, medan tjänsteindex ökar från 77 till 96. Det högsta konjunkturindex för industrisektorn redovisas för Uppsala med 143, medan Östergötland toppar tjänstesektorn med index 145.

Förväntningarna inför det kommande året är fortsatt ljusa och det samlade konjunkturindex väntas stiga till 122. Mest optimistiska är företagen i Uppsala, Östergötland och Halland.

Konjunkturläget för småföretag

Prognos och utfall genom åren

Småföretagsbarometern är i första hand en undersökning som tar temperaturen på småföretagens konjunkturläge. Men vi ställer även frågor om hur småföretagen tror att konjunkturen ser ut ett år in i framtiden. Till skillnad från andra prognosmakare kan småföretagen inte revidera prognoserna allteftersom ny information dyker upp. Trots denna nackdel är småföretagarna relativt skickliga på att förutsäga konjunkturen på ett års sikt (se diagrammet nedan).

Vi kan nu konstatera att efter den snabba uppgången under det senaste året, dämpas nu av naturliga skäl tillväxttakten. Nivån i vår mätningen är också något lägre än företagen trodde för ett år sedan. Konjunkturen förväntas dock vara fortsatt mycket stark. På riksnivå spår småföretagen att konjunkturindikatorn uppmäts till 122 på ett års sikt, vilket historiskt sett varit en nivå som indikerat en stark högkonjunktur.

